

HET ONTSTAAN VAN VWG DE KEMPEN

WIM JACOBS

Het is begin jaren '70. De Kempen bruist, kokhalst, verkavelt en kreunt. Twee jonge mensen. Jacques van Kessel en Chris Tönissen. Per fiets en later met de bromfiets proberen zij de Landschot (de Landschotse Heide) en de Utrecht, binnenste buiten te keren om hen zoveel mogelijk bruikbaar materiaal te ontfutselen. Een breed scala van materiaal is voor hen bruikbaar. Planten, vogels, vegetatie, geologie, geschiedenis, topografie, hydrologie, kadastrale gegevens enz. enz..... Als leermeester hebben en bewonderen zij Ad Witgen die zij in 1969 ontmoetten. Ad was een van de medewerkers aan de Avifauna van Noord-Brabant en deze adviseerde Jacques en Chris om hun waarnemingen op te gaan schrijven omdat alles dan pas gebruikt zou kunnen worden. Het notitieboek kwam er en het zou de basis worden voor een plan m.b.t. de Landschotse Heide.

Om hun gegevens te verzamelen verbleven ze soms hele week-enden in het veld. Hun tentje was dan hun "home" en als aanvulling op dit was de Bockenrijder voor hun geen onbekende. De openingstijden van deze uitspanning, die tegenwoordig niet meer zo frequent wordt bezocht, weten ze nog steeds. Menige dorst is daar gelest, vele uren gebuurt en geluisterd en vele malen is daar het knorren der magen het zwijgen opgelegd door snert, hapjes of uitsmijters.

Ook hadden zij op hun bijna wekelijkse ronde hun heilige huisjes onderweg gevonden en aan deze ontmoetingen met de bewoners hebben ze menig gegeven, historisch of toen actueel, te danken. Al met al waren ze steeds verzamelend bezig en kregen door dat werk steeds meer contacten met mensen in het veld.

Jacques en Chris waren in die tijd ook lid van de vogelvereniging in Veldhoven (ze hadden zelf ook wildzang) en met enige leden hing die vereniging nestkasten op Koningshof. Enkele keren per jaar werden deze gecontrôleerd en één-maal per broedseizoen werd dit samen gedaan met de leden en gezinsleden. De mooiste resultaten werden dan getoond aan de mede-excursiegangers en na afloop was het koffiedrinken bij de zusters die er toen nog hun klooster hadden. Aan één zuster had de vogelvereniging deze gastvrijheid te danken en dit was met name Zr. Marie Silaska .Zij was erg in de natuur geïnteresseerd en speciaal de vogels uit haar omgeving hadden de voorkeur gekregen. Met gevolg: De goede contacten met de Vogelvereniging. Menige anecdote over de bezoeken is verteld want de ingrediënten waren volop aanwezig. Wat denk je van: jonge mannen, een meisjesinternaat en nonnen.

Nu weer terug naar de vogelvereniging, Jacques en Chris. In deze vereniging hadden ze contact met enige mensen waarmee ze weer op excursie gingen. Hun interesse voor alles was niet te blussen en hun honger naar alles wat natuur was bleek voorlopig niet te stillen. Via, via hoorden ze dat er in Valkenswaard een groep mensen was die iedere zondag op excursie ging en dat je daar zo maar mee mee kon. Zo op een dag stonden Jacques, Chris en Sjaak, een ook jonge natuurliefhebber, bij Zus en Tinus Marsmans op de stoep. Binnen, aanschuiven, een tas koffie, nog een en nog een en dan op excursie. Buurten, kijken, steggelen, leren, observeren en er plezier in hebben waren de drijfveer, die, zo bijna iedere zondag, de mensen bijeen bracht. Men leerde veel van elkaar en niets moest. Zo herinner ik me nog steeds de dag dat Jacques me op een dag vroeg: "Wim wilde ge lid worden van de V.W.G. de Kempen?" Ik zei niet meteen ja want ik wilde eerst eens weten wat voor club of iets dat was, die vogelwerkgroep. Jacques begon te vertellen en toen kwam de aap uit de mouw. Hij had inmiddels met Chris samen uit al het verzamelde materiaal een beheersplan opgesteld voor de Landschotse Heide. Voor ze het echter aan wilden bieden had hij het beheersplan eerst aan diverse mensen laten lezen om op of aanmerkingen te krijgen. Zo ook bij Doeke Eijssma en zijn vrouw. Deze woonden in Bergen (N.H.) en waren daar actief in een milieuwerkgroep. Jacques had de vrouw ontmoet op een weekend in Schoorl en al pratend was toen hun beider interesse ter sprake gekomen. Doeke en zijn vrouw hadden het plan eens nagelezen en kwamen met een advies. Je moet het beheersplan niet aanbieden namens julle twee want dit legt te weinig gewicht in de schaal. Wanneer je het namens een vogelwerkgroep doet dan klinkt dit met veel meer volume. Ook als deze groep maar bestaat uit twee personen. Een Vogelwerkgroep werd geboren en als naam werd het Vogelwerkgroep de Kempen. Dit was Jacques zijn verhaal en ik zei toe dat ik lid werd. Het waren voorlopig nog papieren leden maar dat gaf niets. Alle mensen die op de ledenlijst konden worden bijgeschreven waren meegenomen.

Het beheersplan is tenslotte door Jacques en Chris uitgebracht en eerst aangeboden aan de burgemeester van Vessem en later aan de Gemeente Middelbeers en Westelbeers, de milieuwerkgroep, alle leden van Gedeputeerde Staten en Staatsbosbeheer. Dit alles onder belangstelling van de pers. Het werd aangeboden aan de Gemeente Vessem, Middel- en Westelbeers omdat het gebied grotendeels eigendom van hen is en ze daar ook het beheer over hebben. Nu in 1984 kunnen we enige gevolgen van hun plan zien en wel in de vorm dat de wegen grotendeels zijn afgesloten en de heide heeft de bestemming gekregen van beschermd natuurmonument. Het eerste reservaat met deze bestemming in de Kempen. Studies rond het beheer en maatregelen tot beheer zijn nog steeds actueel en hieraan zien we een voorbeeld wat het werk van enige mensen voor gevolgen kan hebben.

Nu zal je misschien denken waar blijft nu de echte oprichting. Welnu, al het vorige moest eerder uitgelegd worden om de uiteindelijke gang van zaken te begrijpen.

Wat gebeurde er namelijk?

Steeds meer mensen spraken met Jacques en Chris in 't veld en de plannen werden steeds vaster om tot een bundeling te komen van hun liefhebberijen. Tijdens samenkomsten zou men veel van elkaar kunnen leren en door samenwerking in het veldwerk zou het eveneens tot positieve resultaten kunnen leiden voor de leden.

Jacques en Chris gingen tenslotte te rade bij hun vogelvereniging en deze vond het goed dat zij een Vogelwerkgroep de Kempen zouden oprichten. De vrienden en kennissen uit het veld werden uitgenodigd voor een officiële oprichtingsavond. Deze vond plaats in "de Komeet" aan Sondervick in Veldhoven. Jan de Werf was degene die deze ruimte voor ons versierd had. Later zou dit de aula worden van Koningshof. Dezelfde plaats die diende als koffieruimte voor de Vogelvereniging als zij hun nestkasten controleerden.

Zr. Marie Silaska had ook hier voor gezorgd, omdat de Vogelwerkgroep een ruime plaats in haar hart innam. Eindelijk was het dan zover en na wat officieel gepraat werd de officiële oprichting een feit. De kalender wees 17 dec. 1974.

Als doel werd gesteld dat we veel van elkaar zouden kunnen leren en op excursies gaan. Vogelen werd niet direct als hoofdzaak gesteld, omdat Jacques en Chris zich ook op een veel breder terrein bewogen dan alleen vogels kijken en tellen. Men was blij met de bundeling van hobbyisten, die verder in de Kempen nergens terecht konden op het gebied van de vogelstudie e.d.. Hoofdzaak was er plezier in hebben en houden. De goedertierenheid onder de leden was een ongeschreven gegeven.

Een jaarlijkse contributie werd vastgesteld na een grove berekening en als vrienden en vriendinnen onder elkaar werd afgesproken; "Is 't op 't eind van het jaar te weinig, dan gaan we met de pet rond.

Er werd gekozen voor een werkgroepsblad waar ieder z'n verhaal in kwijt zou kunnen. Als naam werd gekozen "D'n Blauwe Klauwier". Deze benaming voor 'n Klapster is vroeger opgetekend door meester Panken uit Bergeyk in onze Kempen. De vogel werd vroeger veel gebruikt bij de Valkenvangst. Waarom nu juist deze vogel voor ons werkgroepsblad? Welne, Jacques koos deze vogel omdat hij toen bezig was met een studie over de Klapster. Hij heeft hiervoor altijd internationale contacten onderhouden!

Beste mensen, ik hoop dat ik door het voorafgaande een beeld heb kunnen geven over het ontstaan van onze Vogelwerkgroep. Ik besef hierbij wel dat ik alleen de wortel heb blootgelegd en niets heb verteld over de loten of lotgevallen van de Vogelwerkgroepsboom.

Welnu, Ziet het heden en begrijp 't vroegere.

Wim Jacobs.